

Supervisiooniteenused asendus- ja perekodude ning laste turvakodude töötajatele

Tehniline kirjeldus

1. Taustakirjeldus ja hanke eesmärk

Iga laps peaks elama kodus, oma pere juures. Kahjuks ei ole see alati võimalik. On olukordi, kus vanemad ei suuda tagada lapse heaolu ka hoolimata sellest, et on saanud abistavaid teenuseid. Kodune keskkond on lapsele ohtlik, mistõttu tuleb laps perekonnast eraldada. Kui laps ei saa mingil põhjusel edasi oma sünniperes elada, siis on Eestis olemas kolm võimalust:

- lapsele eestkostja määramine, kes võtab lapse enda perre kasvatada ning on tema seaduslik esindaja (reguleerib perekonnaseadus (PKS));
- asendushooldusteenusele suunamine - teenuse osutaja on hoolduspere, perekodu või asenduskodu, lapse seaduslik esindaja on kohalik omavalitsus (reguleerib sotsiaalhoolekande seadus (SHS))
- lapse uude perekonda lapsendamine – laps on samaväärne pereliige nagu bioloogilised lapsed (reguleerib perekonnaseadus (PKS)).

Asendushooldusteenus – kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena. Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu või asenduskodu (SHS § 45⁵).

Perekodu – asendushooldusteenuse osutaja, kes osutab teenust kuni kolme perevanemaga peres, kus on samal ajal kuni kuus last (SHS § 45⁷) .

Asenduskodu – asendushooldusteenuse osutaja, kes osutab teenust kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last (SHS § 45⁸).

Järelhooldusteenus – kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine (SHS § 45¹⁵). Järelhooldusteenust võib osutada ka pere- või asenduskodu.

31.12.2024 elas Eestis asutusepõhisel **asendushooldusel** ehk pere- ja asenduskodudes **732 last** (neist asendushooldusteenusel perekodus 530 ja asendushooldusteenusel asenduskodus 202 last). **Hooldusperedes** (sh perekonnas hooldamisel) elas 31.12.2024 seisuga **162 last**. 2024. aasta detsembris kasvas **eestkosteperes 1020 last ja noort**.

2025. aasta alguse seisuga oli Eestis 35 pere- ja asenduskodu. Pere- ja asenduskodudes töötab kokku üle 500 töötaja, kelle hulka kuuluvad kasvatajad, perevanemad, kasvatajate ja perevanemate abilised ning lisaks teised tugispetsialistid ning asutuste juhid.

Käesolevas hankes soovib hankija supervisiooniteenuste osutamist **kõigile Eesti pere- ja asenduskodude ning laste turvakodude töötajatele**. Teenused on vajalikud, et toetada ja arendada töötajate pädevust, vältida läbipõlemist ja sellest tingitud personali voolavust. See omakorda tähendab pere- ja asenduskodus viibivate laste jaoks toetavaid ja püsivamaid suhteid ja keskkonda ning stabiilsemat elukorraldust. Samuti aitavad tugiteenused töötajatel leida lahendusi keerulistes olukordades ning kokkuvõttes parandada asendushoolduse kvaliteeti.

2. Teenuste kirjeldus

- 2.1 Hankega tellitakse individuaalse ja grupisupervisiooni (töönõustamise) osutamist asendus- ja perekodus¹ või laste turvakodus² töötavatele perevanematele, kasvatajatele, tugispetsialistidele, juhtidele ja teistele laste ja noorte kasvatamise ja arendamise eest vastutavatele töötajatele.
- 2.2 Supervisioon on süsteemne nõustamisprotsess, mille oluliseks eesmärgiks on perevanema/kasvataja ning juhi kompetentside toetamine (sh kompetentsimudel³ lähtuvalt) ning koolitustel õpitu ellurakendamise toetamine. Supervisiooni käigus leitakse ja toetatakse parimaid suhtlemis- ja sekkumisviise, õpitakse kasutama parimal viisil oma ressursse laste toetamiseks. Supervisioonil pööratakse tähelepanu asendus- ja perekodude ning turvakodude töötajate enesearengu võimestamisele seoses laste eest hoolitsemise, nende kasvatamise ja arendamisega, sh järgmistele teemadele:
- 2.2.1 Töötaja isiklikest kogemustest tulenevad käitumismustrid, sh käivitajad, nende teadvustamine, ennetamine, toimetulek;
 - 2.2.2 Konfliktide ennetamine ja lahendamine, konfliktivahendus;
 - 2.2.3 Töötajate emotsionaalse seisundi toetamine, tööalaste raskuskohtade märkamine ja teadvustamine, töötajate käitumise reflekteerimine ja analüüs ning vajadusel abi käitumismustrite muutmisel.
- 2.3 Teenused toimuvad üldjuhul pere- või asenduskodu või turvakodu ruumides. Juhtide grupisupervisiooni ruumid tagab Teenuse osutaja.

2.4 Grupisupervisioon

- 2.4.1 **Grupisupervisioon** on grupinõustamine, milles kasutatakse erinevaid kogemuse läbitöötamise meetodeid. Supervisiooni peamiseks eesmärgiks on inimeste tööressursi taastamine ja areng. Supervisiooni teemadeks võivad olla konkreetset juhtumid, inimestevahelised suhted, probleemid seoses keskkonna, rollide, eesmärkidega, elamused ja emotsioonid seoses laste kasvatamisega.
- 2.4.2 Ühe kohtumise pikkus on vähemalt 180 minutit (jaguneb 1,5h ja 1,5h).
- 2.4.3 Grupisupervisiooni võib läbi viia nii ühest asutusest kui mitme erineva asutuse töötajatest koosnevale grupile.
- 2.4.4 Eraldi viiakse läbi grupisupervisioonid asendus- ja perekodude ning laste turvakodude juhtidele.
- 2.4.5 Grupisupervisioonid toimuvad üldjuhul kontaktkohtumisena. Kui tulenevalt mõne ohtliku viiruse levikust vm inimeste elu või tervist ohustavate olukordade ja sellega seotud piirangutest tulenevalt ei ole teenuse osutamine kontaktkohtumisena võimalik või on ohtlik, võivad grupisupervisioonid toimuda ka veebipõhiselt. Kui grupisupervisiooni läbiviimine veebipõhiselt on vajalik muul põhjusel, kooskõlastatakse see eelnevalt tellijaga. Juhtide grupisupervisioonid võivad toimuda nii kontaktkohtumisena kui veebipõhiselt.
- 2.4.6 Grupisupervisiooni rahastatakse ühe kohtumise ühikuhinna põhiselt. Ühe kohtumise hind selgub hanke tulemusena. Kui ühe kohtumise pikkus on rohkem kui 180 minutit, ei suurene seetõttu kohtumise eest makstav tasu.

¹ Asendushooldusteenuse osutamiseks tegevusluba omav juriidiline isik.

² Lapsele turvakoduteenuse osutamiseks tegevusluba omav juriidiline isik.

³ Kompetentsimudelid on leitavad Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt järgnevalt: Perevanema/kasvataja kompetentsimudel: <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/media/2463/download>; selle seletuskiri: https://sotsiaalkindlustusamet.ee/sites/default/files/content-editors/Lastekaitse/perevanema_kasvataja_kompetentsimodeli_seletuskiri.pdf; asendus- või perekodu juhi kompetentsimudel: <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/media/2785/download>

2.5 Individuaalne supervisioon

- 2.5.1 **Individuaalne supervisioon** on nõustamisprotsess, mille käigus superviisor aitab superviseeritaval analüüsida ennast ja enda toimimisviise, saada toetust, leida uusi lahendusi keerulistele olukordadele. Superviisor jõustab inimest läbi ressursside leidmise ja toetab muutuste tegemist oma käitumises.
- 2.5.2 Individuaalset supervisiooni osutatakse üldjuhul kontaktkohtumisena. Kui tulenevalt mõne ohtliku viiruse levikust vm inimeste elu või tervist ohustavate olukordade ja sellega seotud piirangutest tulenevalt ei ole teenuse osutamine kontaktkohtumisena võimalik või on ohtlik, võivad supervisioonid toimuda ka veebipõhiselt. Kui supervisiooni läbiviimine veebipõhiselt on vajalik muul põhjusel, kooskõlastatakse see eelnevalt tellijaga.
- 2.5.3 Individuaalset supervisiooni rahastatakse akadeemilise tunni (45 minutit) põhiselt. Ühe teenusetunni hind selgub hanke tulemusena.
- 2.5.4 Individuaalse supervisiooni maksimaalne maht isiku kohta on kaheksa kohtumist aastas. Teenust võib osutada suuremas mahus vaid juhul, kui Tellija on andnud nõusoleku teenuse mahu suurendamiseks kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

3. Teenuste korraldamine ja protsess

- 3.1 Teenuse osutaja korraldab teenuse osutamise superviisori poolt, kes vastab hanke alusdokumentides kirjeldatud kvalifikatsiooninõuetele.
- 3.2 Teenuse osutaja võib kaasata lepingu täitmisse isikuid, kes ei ole pakkumuse esitamise ajal pakkuja meeskonnas. Teenuse osutaja esitab enne täiendava isiku kaasamist lepingu täitmisse hankijale vastava isiku CV ja vajadusel kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid. Isik võib asuda lepingu alusel teenuseid osutama pärast hankijalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kinnituse saamist. Tellijal on õigus teha Teenuse osutajale ettepanekuid täiendavate meeskonnaliikmete kaasamise osas.
- 3.3 Teenuse osutaja tagab, et superviisorid ei avalikusta konfidentsiaalset infot ilma äärmise vajaduseta, ning samas ka tunnevad ja järgivad lastekaitse põhimõtteid ning abivajavast lapsest teatamise kohustust. Teenuse osutaja tagab, et superviisorid lähtuvad teenuste osutamisel riiklikest suundadest asendushoolduse valdkonna arendamisel, asendushooldusteenuse eesmärgist, laste õigustest ja huvidest ning lastekaitse põhimõtetest.
- 3.4 Teenuste protsess:
 - 3.4.1 Tellija esitab Teenuse osutajale nimekirja koos kontaktandmetega kõigi asendus- ja perekodude ning laste turvakodude kohta, kes on teenuste sihtgruppiks. Kui lepinguperioodi jooksul lisandub sihtgruppi uusi asutusi, edastab Tellija nende kohta esimesel võimalusel info Teenuse osutajale.
 - 3.4.2 Teenuse osutaja võtab individuaalselt ühendust kõigi pere- ja asenduskodudega ning laste turvakodudega ning lepib kokku regulaarsete grupisupervisioonide toimumise.
 - 3.4.3 Teenuse osutaja esitab Tellijale superviisorite nimekirja asutuste kaupa (kõik teenuseid vajavad asutused peavad olema superviisoritega kaetud ning märgitud peab olema, kas superviisorid osutavad teenuseid eesti ja/või vene keeles).
 - 3.4.4 Teenuse osutaja tagab, et teenuste osutamisel arvestatakse superviisorite tööjaotusega selliselt, et igas asutuses osutatakse teenust keeles, mis on selles asutuses peamiselt kasutatav keel.
 - 3.4.5 Teenuse osutaja annab asendus- ja perekodudele ja laste turvakodudele teada, kelle poole pöörduda individuaalse supervisiooni või erakorralise grupisupervisiooni vajaduse puhul. Individuaalse supervisiooni või erakorralise grupisupervisiooni aeg lepitakse kokku osapoolte vahel.

4. Aruandlus

4.1 Iga kuu 5. kuupäevaks esitab teenuse osutaja tellijale järgmised dokumendid:

- 4.1.1 eelmise kuu teenuse osutamise koondgraafik (Lisa 2), mis sisaldab koondinfot teenusel osalejate, mahtude ja maksumuse kohta aruandekuul;
- 4.1.2 eelmise kuu jooksul toimunud supervisioonide osalejate registreerimislehed (Lisa 1), millel on märgitud supervisiooni teenuse liik, kuupäev, toimumise koht, kellaaeg, läbiviija nimi ja allkiri, läbitud teemad ning osalejate nimed ja allkirjad. Kaugtoel (veebipõhiselt) toimunud teenuse puhul allkirjastab osalejate nimekirja superviisor, osalejatest tuleb teha ekraani kuvatõmmis või tõendada osalemist muul moel (nt digiallkirjadega);
- 4.1.3 seirearuanne eelmise kuu jooksul toimunud tegevuste kohta (Lisa 3). Seirearuandes kajastatakse teostatud tegevuse sisuline lühiülevaade, sh üldised märkamised asendus- ja perekodude olukorra ning arengukohtade kohta, mis aitaksid tellijal planeerida pädevuste ja toega seotud tegevusi. Tellijale esitatakse seirearuanne vormis, mis võimaldab selle redigeerimist.

4.2 Pärast lepingu lõppemist esitab teenuse osutaja tellijale lõpparuande. Kui leping lõpeb 31. detsembril 2026, esitab teenuse osutaja tellijale lõpparuande 3. jaanuariks 2027. Kui leping lõpeb mistahes põhjusel ennetähtaegselt, esitab teenuse osutaja tellijale projekti lõpparuande hiljemalt 10 (kümne) päeva jooksul lepingu lõppemisest. Lepingu pikendamisel esitab teenuse osutaja tellijale projekti lõpparuande hiljemalt 10 (kümne) päeva jooksul lepingu lõppemisest. Lõpp-aruanne esitatakse Lisa 4 vormil, vajadusel võib aruandevormile lisada lisadokumente. Lõpp-aruandes hindab teenuse osutaja:

- 4.2.1 kas algselt kavandatud eesmärgid, tegevusplaan ja ajakava olid realistlikud;
- 4.2.2 mis läks hästi/ootuspäraselt ja mida erinevad osapooled oleks võinud teha teisiti;
- 4.2.3 millised olid teenuste osutamist takistavad tegurid;
- 4.2.4 millised on edaspidised vajadused iga teenuse lõikes.

4.3 Hiljemalt 10 (kümne) päeva jooksul lepingu lõppemisest annab teenuse osutaja tellijale üle kõik lepingu täitmisega seotud originaaldokumendid.

4.4 Tellijal on õigus muuta lepingu lisaks olevaid näidisvorme ja aruannete esitamise tähtaegu mõistlikus ulatuses. Muudatused aruannete esitamise tähtaegades lepitakse kirjalikult kokku lepingu lisaga. Muudatused näidisvormides kooskõlastatakse poolte poolt e-posti teel.